

Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос
на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост,
Shoqëria Aksionare për ushtrimin e veprimtarisë energjetike
përgjimi i gazit natyror NOMAGAS Shkup në pronësi shtetërore

Бр.-Нг. 01-2823/1

17. 05. 2024 год. viii.
Скопје-Shkup

НОМАГАС АД Скопје

**Финансиски извештаи
за годината што завршува на
31 декември 2023 и
Извештај на независните ревизори**

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1 – 2
Извештај за сеопфатната добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промените во главнината	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7 - 23
Прилог 1 - Годишен извештај	
Прилог 2 – Годишна сметка	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО СОПСТВЕНИКОТ И РАКОВОДСТВОТО НА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО НОМАГАС АД СКОПЈЕ

Извештај за ревизијата на финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи (3 до 23) на Акционерското друштво НОМАГАС АД Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото"), кои се состојат од извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2023 година и извештај за сеопфатна добивка, извештај за промените во главнината и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Северна Македонија и интерната контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Северна Македонија и објавени во Службен весник бр. 79 на 11 јуни 2010 година. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефикасноста на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Основа за мислење со резерва

- 1) Како што е обелоденето во белешката 12 кон придружните финансиски извештаи, на 31 декември 2023 година, земјиштето, недвижностите и опремата изнесуваат 13,413,018 илјади денари и вклучуваат вложувања во тек во износ од 11,722,602 илјади денари. При спроведување на ревизорските постапки потврдивме дека во овој износ се вклучени затезни камати кои произлегуваат од ненавремено подмирување на долговите по основ на кредит во износ од 509,663 илјади денари, од кои делот кој се однесува на 2023 година изнесува 72,822 илјади денари. Врз основа на претходно наведеното, Друштвото ја преценило добивката за годината во износ од 72,822 илјади денари и акумулираната добивка за износ од 436,841 илјади денари.

(продолжува)

knowing you.

Крестон Македонија ДООЕЛ Скопје е фирма членка на Kreston Global. Kreston Global е глобална мрежа на фирми и секоја од нив претставува посебен и самостоен правен ентитет, која не одговара за дејствијата и пропустите на било која друга членка во мрежата. Kreston Global не обезбедува професионални услуги за клиентите во било која земја. Фирмите членки на Kreston Global, се независни и одговорни за професионалните услуги кои ги нудат на своите клиенти.

Крестон Македонија доел
ул. Пандил Шишков бр.5-1/45, 1000 Скопје,
Република Северна Македонија
ДБ МК4032022552493 | ЕМБС 7569530
+389 79 263 220
kreston.mk | info@kreston.mk

Независна членка на Kreston Global
која е член на Forum of Firms

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ**ДО СОПСТВЕНИКОТ И РАКОВОДСТВОТО НА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО НОМАГАС АД СКОПЈЕ
(продолжение)***Мислење со резерва*

Според наше мислење, освен за ефектите наведени во параграфот "Основа за мислење со резерва", финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Акционерското друштво НОМАГАС АД Скопје на ден 31 декември 2023 година како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Северна Македонија.

Обрнување на внимание

Придружните финансиски извештаи се подготвени по претпоставка дека Друштвото ќе продолжи да работи врз основа на принципот на континуитет. Обрнуваме внимание на белешка 2.2, каде е наведено дека тековните обврски на Друштвото се поголеми од тековните средства за 3,802,351 илјади денари. Оваа состојба произлегува од не плаќањето на ратите согласно Договорите за кредити, каде согласно договорот за кредит, доколку должникот не врши навремена отплата на долгот согласно утврдената динамика, односно не исплати три последователни рати, целокупниот долг се смета како достасан во вкупен износ од 5,099,504 илјади денари. Како што е наведено во белешка 2.2: единствениот сопственик на Друштвото планира целокупниот долг кон Министерството за финансии да го трансферира од заем во влог, и оваа процедура се очекува да биде завршена во текот на 2024 година.

Нашето мислење не е модификувано во однос на ова прашање.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување на годишниот извештај (Прилог 1 кон финансиските извештаи) и годишната сметка (Прилог 2 кон финансиските извештаи) во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од Раководството и кои Друштвото е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Северна Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи кој е во примена во Република Северна Македонија.

Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во годишната сметка се разликуваат во формата и начинот на презентирање на податоците во однос на податоците прикажани во придружните финансиски извештаи. Податоците презентирани и обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со приложените ревидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Крестон Македонија доел Скопје

Торчевски Ненад
Овластен ревизор
Управител

Торчевски Ненад
Овластен ревизор

Скопје
16 мај 2024 година

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
Година што завршува на 31 декември 2023
(Во илјади денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2023</u>	<u>Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022</u>
Приходи од пренос на гас	5	412,100	138,519
Останати приходи	6	32,104	8,988
		<u>444,204</u>	<u>147,507</u>
Потрошени материјали	7	(23,510)	(13,502)
Трошоци за вработените	8	(83,060)	(39,353)
Трошоци за амортизација	12	(133,546)	(67,274)
Останати трошоци	9	(117,066)	(90,879)
		<u>(357,182)</u>	<u>(211,008)</u>
Добивка од оперативно работење		<u>87,022</u>	<u>(63,501)</u>
Финансиски (расходи)/приходи, нето	10	(1,856)	2
Добивка/(загуба) пред оданочување		<u>85,166</u>	<u>(63,499)</u>
Данок на добивка	11	(9,139)	-
Нето добивка/(загуба) за годината		<u>76,027</u>	<u>(63,499)</u>
Останата сеопфатна добивка по оданочување		-	-
Вкупна сеопфатна добивка/(загуба) за годината		<u>76,027</u>	<u>(63,499)</u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

Овие финансиски извештаи беа одобрени од страна на раководството на Друштвото на 10 мај 2024 година.

Одобрено од:

Барам Ренди
 Извршен директор

Жанета Абдула
 Раководител на Сектор за
 финансии и комерција

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
На 31 декември 2023 година
(Во илјади денари)

	<u>Белешка</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	12	60	31
Земјиште, недвижности и опрема	12	13,682,726	13,413,018
		<u>13,682,786</u>	<u>13,413,049</u>
Тековни средства			
Залихи	13	298,207	298,899
Побарувања од купувачи	14	112,845	30,743
Депозити	15	29,160	43,393
Останати побарувања	16	14,083	23,958
Пари и парични еквиваленти	17	1,299,198	956,848
		<u>1,753,493</u>	<u>1,353,841</u>
ВКУПНО СРЕДСТВА		<u>15,436,279</u>	<u>14,766,890</u>
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Главнина			
Акционерски капитал	18	3,783,530	3,579,274
Законски резерви		75,611	75,611
Акумулирана добивка		99,158	23,131
Вкупно главнина		<u>3,958,299</u>	<u>3,678,016</u>
Долгорочни обврски			
Долгорочни кредити	19	1,670,429	4,779,990
Државна поддршка	21	4,251,707	4,251,707
		<u>5,922,136</u>	<u>9,031,697</u>
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	20	38,513	17,379
Краткорочни кредити	19	5,419,592	2,005,912
Останати обврски	22	97,739	33,886
Вкупно тековни обврски		<u>5,555,844</u>	<u>2,057,177</u>
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		<u>15,436,279</u>	<u>14,766,890</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА
Година што завршува на 31 декември 2023
(Во илјади денари)

	<u>Уплатен капитал</u>	<u>Законски резерви</u>	<u>Акумулирана добивка</u>	<u>Вкупно</u>
Состојба на 1 јули 2022	3,579,274	75,611	86,630	3,741,515
Загуба за годината	-	-	(63,499)	(63,499)
Состојба на 31 декември 2022	3,579,274	75,611	23,131	3,678,016
Добивка за годината	-	-	76,027	76,027
Зголемување на главнина	204,256	-	-	204,256
Состојба на 31 декември 2023	3,783,530	75,611	99,158	3,958,299

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
Година што завршува на 31 декември 2023
(Во илјади денари)

	<u>Белешки</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Парични текови од оперативни активности			
Добивка/(загуба) пред оданочување		85,166	(63,499)
Коригирана за:			
Амортизација		133,546	67,274
Кусоци и загуби на гас		61,516	35,694
Усогласувања по статусни промени		-	1,355,548
Расходи/(приходи) за/од камати, нето		1,856	(2)
Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал		<u>282,084</u>	<u>1,395,019</u>
Зголемување на залихите		(60,824)	(334,593)
Зголемување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања		(52,686)	(98,094)
Зголемување на обврските кон добавувачи и останатите обврски		84,987	51,265
Парични текови генерирани од оперативни активности		<u>253,561</u>	<u>1,013,597</u>
(Платени)/примени камати, нето		(1,856)	2
Платен данок на добивка		(14,447)	-
Нето парични текови генерирани од оперативни активности		<u>237,258</u>	<u>1,013,595</u>
Парични текови од инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(403,283)	(461,591)
Нето парични текови користени за инвестициони активности		<u>(403,283)</u>	<u>(461,591)</u>
Парични текови од финансиски активности			
Подигнати кредити		304,119	404,844
Зголемување на главнината		204,256	-
Нето готовина од финансиски активности		<u>508,375</u>	<u>404,844</u>
Нето зголемување на пари и парични еквиваленти		<u>342,350</u>	<u>956,848</u>
Пари и парични еквиваленти на почетокот од годината		956,848	-
Пари и парични еквиваленти на крајот од годината	17	<u>1,299,198</u>	<u>956,848</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

1. ОСНОВАЊЕ И ДЕЈНОСТ

Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост е акционерско друштво основано од еден акционер, Влада на РСМ на 14 декември 2002 година, со издадени 583,570 обични акции со номинална вредност од 100 евра, односно вкупен капитал од 58,357,000 евра. Дополнително во текот на 2023 година на 11 март 2023 година Владата донесе одлука за зголемување на основаната главнина за дополнителни 33,108 обични акции со номинална вредност од 100 евра, односно вкупно 3,310,800 евра. Вкупната главнина на Друштвото на 31 декември 2023 година е составена од 616,678 обични акции или вкупен капитал од 61,667,800 евра.

Главни активности на Друштвото е цевоводен транспорт.

На 31 декември 2023 година, Друштвото има 77 вработени лица (2022 година: 80 лица).

Друштвото е основано со спојување на две друштва АД Национални Енергетски Ресурси (НЕР) во државна сопственост и АД ГА-МА Скопје со спогодба за спојување на трговски друштва од 1 јули 2022 година со основање на ново друштво – Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост со седиште на ул. Булевар Свети Климент Охридски бр.54, 1000 Скопје. Спојувањето на друштвата е извршено на 30 јуни 2022 година и почнувајќи од 1 јули 2022 година се смета дека зделките на друштвата ќе се сметаат дека се извршени за сметка на новото друштво. Новото друштво АД НОМАГАС Скопје е основано во централниот регистар на РСМ на 14 декември 2022 година.

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основи за подготовка и презентација на финансиските извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва ("Службен весник" бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14, 138/14 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18, 120/18, 290/2020, 215/2021 и 99/2022) правните лица во Република Северна Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Северна Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство ("Службен весник" 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година.

Финансиските извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст. Во составувањето на овие финансиски извештаи Друштвото ги применува сметководствените политики наведени во белешката 3.

Износите содржани во финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Северна Македонија.

2.2 Принцип на континуитет

Придружните финансиски извештаи на 31 декември 2023 година и за годината што тогаш завршува се подготвени според принципот на континуитет, односно претпоставувајќи дека Друштвото ќе продолжи со своето работење во догледна иднина. На 31 декември 2023 година, тековните обврски на Друштвото се поголеми од тековните средства за 3,802,351 илјади денари. Оваа состојба произлегува од не плаќањето на ратите согласно Договорите за кредити кон Министерството за финансии, каде согласно договорот за кредит, доколку должникот не врши навремена отплата на долгот согласно утврдената динамика, односно не исплати три последователни рати, целокупниот долг се смета како достасан во вкупен износ од 4,149,597 илјади денари. Согласно информација од седница на Влада од 31 октомври 2023 година, Владата ги задолжила Министерството за финансии и Министерството за економија да отпочнат постапката за трансформација на заемите во траен влог на единствениот сопственик (белешка 19).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година**2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)****2.2 Принцип на континуитет (продолжение)**

Друштвото во 2023 година оствари добивка од оперативното работење во износ од 76,027 илјади денари и акумулираните добивки изнесуваат 99,158 денари. Дополнително единствениот сопственик во текот на 2023 година изврши дополнително зголемување на основната главнина на Друштвото за дополнителни 3,310,800 евра, со што ја подобри ликвидноста на Друштвото. Раководството на Друштвото проценува дека овие резултати ќе се подобрат во следниот период и Друштвото е во добра финансиска кондиција да ги апсорбира овие инцидентни настани.

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ**3.1 Признавање на приходи**

Приходите се признаваат доколку е веројатно дека идните економски користи ќе бидат прилив за Друштвото и доколку овие користи можат веродостојно да се измерат. Приходите се евидентирани со примена на принципот на фактичност на настаните, односно се евидентираат во моментот на нивното настанување. Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест или побарување, намалена за одобрените попусти и данокот на додадена вредност.

Приходот од наемнини од вложувања во недвижности се признава по праволиниска основа за целокупното времетраењето на закупот.

3.2 Износи искажани во странска валута

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви на Народна банка на Република Северна Македонија кои важат на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажуваат со примена на официјални курсеви кои важат на денот на составувањето на извештајот за финансиска состојба. Нето позитивни и негативни курсни разлики, кои произлегуваат од конверзија на износите искажани во странска валута, се вклучуваат во извештајот за сеопфатна добивка во периодот на настанување.

3.3 Наеми

Наемите во кој значителен дел од ризикот и правото на сопственост се задржани од наемодавецот се класифицирани како оперативни наеми. Сите исплати на оперативните наеми се прикажани праволиниски во извештајот за сеопфатна добивка за периодот на наемот.

3.4 Користи за вработените

Друштвото во нормалниот тек на работењето, во име на вработените, врши уплати на придонеси за пензиско, здравствено осигурување, вработување и персонален данок на доход, кои се пресметуваат на бруто плата. Друштвото овие средства ги уплаќа во државните фондови – здравствен и пензиски, според законските стапки кои се во сила во текот на годината, а кои се пресметуваат на бруто плата. Трошокот за овие плаќања се признава во извештај за сеопфатна добивка во истиот период кога и трошокот за соодветната плата. Не постојат други пензиски шеми или пост-пензиски планови за бенефиции па соодветно на тоа не постојат и дополнителни обврски кои се однесуваат на пензии. Друштвото има обврска за исплаќање отпремнина при пензионирање на вработените, во висина на дократен износ од просечно исплатена нето плата во Република Северна Македонија.

3.5 Даноци**Тековен данок**

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно утврдено од даночните органи. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на добивката утврдена во извештајот за сеопфатна добивка коригирана за одредени непризнаени трошоци согласно законските одредби.

Пресметувањето и плаќањето на данокот на добивка за фискалната 2022 година, Друштвото го извршува согласно Законот за данокот на добивка, односно 10% на остварената добивка, вклучувајќи го и даночниот ефект на приходи и трошоци кои се неоданочливи или неодбитни при утврдувањето на оданочливата добивка.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Даноци (продолжение)

Одложен данок

Одложениот данок се признава на разликата помеѓу сметководствената вредност на средствата и обврските во финансиските извештаи и нивната соодветна даночна основа употребена при пресметката на оданочливата добивка и се евидентира со примена на методот на обврска.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочливи временски разлики и одложено даночно средство се признава за сите одбитни временски разлики и тоа во обем во кој има веројатност дека ќе постои добивка која што ќе биде предмет на оданочување и во однос на која ќе може да се искористат временските разлики како одбитна ставка.

Одложените даночни средства и обврски се вреднуваат според даночните стапки кои се очекува да се применат во периодот во кој обврските се исплатени или во кој средствата се реализирани, а произлегуваат од пропишаните даночни стапки (и закони за даноци) коишто важат на крајот на периодот на известување.

Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат во износ намален за данокот на додадена вредност, освен:

- кога данокот при набавка на средството или услугата не може да се врати од даночните власти, во кој случај се признава како дел од набавната вредност на средството или дел од трошокот; и
- за побарувањата и обврските кои се прикажани со вклучен износ на данок на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се побарува од, односно се должи на даночните власти е вклучен како дел од побарувањата односно обврските на датумот на извештајот за финансиска состојба.

3.6 Материјални средства

Материјалните и нематеријалните средства се евидентираат според набавната вредност, намалена за акумулираната амортизација и загубата поради оштетување, доколку постои.

Амортизацијата се пресметува на праволиниска основа по пропишани стапки со цел набавната вредност на недвижностите постројките и опремата да се алоцира во текот на нивниот проценет корисен век на употреба.

Применетите годишни стапки за 2023 година се следните:

Градежни објекти	2.5%
Мерни станици	5%
Компјутерска опрема и транспортни средства	25%
Канцелариски мебел	20%
Опрема	10%

Отстапените или на друг начин отуѓени материјални и нематеријални средства се елиминираат од извештајот за финансиската состојба заедно со исправката на вредноста. Добивката или загубата што произлегува од таквото отуѓување се евидентира во извештајот за сеопфатна добивка.

3.7 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се евидентираат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради безвреднување. На денот на билансот на состојба, нематеријалните средства се состојат од набавени компјутерски софтверски лиценци, кои се капитализирани врз основа на трошоците настанати при набавката и ставањето во употреба. Набавната вредност се амортизира во текот на проценетиот корисен век со годишна стапка на амортизација од 20%.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година**3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****3.8 Залихи**

Залихите се состојат од залиха на материјали, залиха на природен гас, ситен инвентар и производство во тек која е прикажана според пониската меѓу набавната вредност и нето реализационата вредност. Набавната вредност на залихите ги опфаќа сите трошоци на набавка, трошоците за конверзија и другите трошоци кои се направени за доведување на залихите во нивната сегашна локација и состојба. Политиката на отпис на ситниот инвентар е 100% во моментот на ставање во употреба.

3.9 Финансиски инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се признаваат во моментот кога Друштвото станува страна во договорните обврски по овој инструмент. Финансиските средства и финансиските обврски иницијално се евидентирани по објективната вредност.

Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања се прикажуваат по нивната надоместлива вредност намалена за загубите поради оштетување кои се вклучени во останати оперативни трошоци. Надоместливиот износ се проценува земајќи ги во предвид потенцијалните доцнења со наплатата и неисполнувањето на обврските за плаќање. Отписот на побарувањата се спроведува врз основа на старосната структура на побарувањата и кога се оценува дека делумната или целосната наплата на побарувањата не е веројатна или врз основа на судска одлука, вонсудска спогодба или одлука донесена од страна на раководството на Друштвото. Сметководствената вредност на побарувањата се намалува преку исправка на вредноста на побарувањата и износот на трошокот се прикажува во извештајот за сеопфатна добивка. Последователните наплати на претходно отпишаните побарувања и соодветно намалување на исправките се прикажува како приход.

Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти вклучуваат готовина во благајна и пари на тековни сметки во денари и странска валута. За целите на составување на извештајот за паричните текови, парите и паричните еквиваленти ги вклучуваат средствата наведени погоре, кои може брзо да се конвертираат во познат износ на пари и се подложени на незначителен ризик од промена на нивната вредност.

Кредити

Обврските за кредити иницијално се признаваат според објективната вредност намалена за трошоците при склучување на кредитниот однос. По иницијалното признавање, обврските за кредити последователно се признаваат по амортизирана вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка. При пресметката на амортизираната вредност се земаат во предвид трошоците при склучување на кредитниот аранжман, како и попустите добиени при исплатата на обврските за кредити.

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Финансиските обврски, иницијално вреднувани по објективна вредност, последователно се вреднуваат по амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка.

Метода на ефективна камата е метода на пресметување на амортизирачка набавна вредност на финансиската обврска и на распределба на трошокот од камата во текот на релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања или примања во текот на очекуваниот животен век на инструментот или, до нето сметководствената вредност на финансиската обврска, при иницијалното признавање.

3.10 Трансакции со поврзани страни

Трансакциите со поврзани субјекти се однесуваат на меѓусебни трансфери на ресурси, услуги и обврски, без оглед на тоа дали цената е наплатена или не. Одреден субјект се смета за поврзан доколку директно или индиректно го контролира Друштвото.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 3, Друштвото користи најдобри можни проценки и разумни претпоставки кои се однесуваат на сметководствените вредности на средствата и обврските кои не се јасно видливи од други извори. Овие проценки и претпоставки се засновани на информациите од историското искуство како и други фактори кои се сметаат за релевантни во дадените околности. Идните вистински резултати можат да се разликуваат од проценетите износи.

Проценките и претпоставките повторно се проверуваат на континуирана основа. Повторното проверување на сметководствените проценки се признава во периодот во кој е извршена проверката доколку истата има влијание само на тој период или пак се признава во периодот на повторната проверка и во идните периоди доколку истата има влијание и врз тековниот и врз идните периоди.

Во продолжение се дадени клучните проценки кои се поврзани со идни, или други клучни извори на проценка на неизвесноста на датумот на извештајот за финансиска состојба, кои имаат ризик да предизвикаат материјално значајно коригирање на сметководствената вредност на средствата и обврските во идната финансиска година.

Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти, за која нема активен пазар, е одредена со примена на соодветни методи на вреднување. Друштвото го применува сопственото професионално расудување во изборот на соодветните методи и претпоставки. Техниките кои се користени при вреднувањето на објективната вредност на финансиските инструменти се прикажани во Белешка 23.

Корисен век на средствата

Одредувањето на корисниот век на средствата се заснова на искуството за слични такви средства, како и очекуваниот технолошки развој и промени во пошироката економија, индустриските фактори или локалните пазари. Соодветноста на проценетите корисни векови на средствата се прегледува на годишна основа, или во било кој момент кога ќе се постои индикација за значајна промена во употребените претпоставки.

Обезвреднување на побарувањата од купувачи и другите побарувања

Обезвреднувањето на сомнителните побарувања се заснова врз проценетите загуби кои потекнуваат од неможноста на купувачите да ги исполнат своите договорни обврски.

Проценките кои се користат при проценката на адекватноста на обезвреднувањето на сомнителните побарувања се старосната структура на побарувањата и историјата на отпис на побарувањата, кредитната способност на купувачите како и промените во нашите услови за плаќање. Проценките ги вклучуваат и претпоставките за идното однесување на комитентите и идните готовински наплати.

5. ПРИХОДИ ОД ПРЕНОС НА ГАС

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Приходи од пренос на гас	412,100	138,519
	<u>412,100</u>	<u>138,519</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

6. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Отпишани обврски од минати години	30,451	-
Приходи од осигурување	-	4,066
Наплатени отпишани побарувања	-	302
Останати приходи	1,653	4,620
	<u>32,104</u>	<u>8,988</u>

7. ПОТРОШЕНИ МАТЕРИЈАЛИ

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Потрошени материјали	5,040	6,733
Потрошен гас за сопствени потреби	14,754	3,628
Потрошена електрична енергија	1,559	1,949
Потрошено гориво	2,157	1,192
	<u>23,510</u>	<u>13,502</u>

8. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Нето плати	52,154	32,436
Персонален данок и придонеси за плати	27,092	2,434
Останати трошоци за вработените	1,998	2,067
Регрес	1,816	2,416
	<u>83,060</u>	<u>39,353</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

9. ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Одржување на гасоводен систем	11,341	38,625
Загуба на гас	59,848	32,197
Кусок од попис	1,668	-
Интелектуални услуги	1,622	2,430
Кусоци на материјали	-	3,497
Транспортни услуги	699	357
Премии за осигурување	11,885	2,967
Трошоци за комуникациски услуги	2,540	1,185
Услуги за одржување на опрема	12,485	986
Комунални услуги	352	225
Наемнини	2,947	2,747
Останати услуги	1,122	614
Ангажирање лица преку агенции под договор на дело	1,452	855
Трошоци за службени патувања	901	562
Отпремнина за одење во пензија	-	197
Репрезентација	454	263
Надомест за членови на органи на управување	3,517	1,862
Банкарски услуги	2,110	440
Членарини	543	332
Данок на имот	99	50
Останати трошоци	1,481	488
	<u>117,066</u>	<u>90,879</u>

10. ФИНАНСИСКИ (РАСХОДИ)/ПРИХОДИ, НЕТО

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Финансиски приходи:		
Приходи од камати	64	18
Позитивни курсни разлики	32	34
	<u>96</u>	<u>52</u>
Финансиски расходи:		
Негативни курсни разлики	(1,952)	(50)
	<u>(1,952)</u>	<u>(50)</u>
	<u>(1,856)</u>	<u>2</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

11. ДАНОК НА ДОБИВКА

Усогласувањето на данокот на добивка пресметан на добивката пред оданочување за годината што завршува на 31 декември 2023 година е како што следува:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	Период од 1 јули 2022 до 31 декември 2022
Добивка пред оданочување	85,166	(63,499)
Данок на добивка по стапка од 10%	8,517	-
Данок на добивка на трошоци кои се непризнати за даночни цели	622	-
Данок на добивка по ефективна даночна стапка од 10.73% (2022: /)	9,139	-

Во 2023 година, данокот на добивка се пресметува по законска стапка од 10% на утврдената добивка од Извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби и износот на непризнаени трошоци за даночни цели.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

12. ЗЕМЈИШТЕ, НЕДВИЖНОСТИ И ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема и транспортни средства	Вложувања во тек	Вкупно материјални средства	Софтвер и вложувања
Набавна вредност						
Состојба на 1 јули 2022	8,973	3,564,049	716,556	10,984,824	15,274,402	497,806
Набавки	-	-	-	461,591	461,591	-
Корекции	-	-	-	(71)	(71)	-
Пренос	-	78,814	19,263	(98,077)	-	-
Состојба на 31. декември 2022	8,973	3,642,863	735,819	11,348,267	15,735,922	497,806
Набавки	-	-	-	403,233	403,233	50
Пренос	6,530	20,215	2,153	(28,898)	(1,411)	-
Отпис	-	-	(1,411)	-	-	-
Состојба на 31. декември 2023	15,503	3,663,078	736,561	11,722,602	16,137,744	497,856
Исправка на вредноста						
Состојба на 1 јули 2022	-	1,667,354	521,225	-	2,188,579	497,760
Трошок за годината	-	90,388	43,937	-	134,325	15
Состојба на 31. декември 2022	-	1,757,742	565,162	-	2,322,904	497,775
Трошок за годината	-	91,867	41,658	-	133,525	21.00
Отпис	-	-	(1,411)	-	(1,411)	-
Состојба на 31. декември 2023	-	1,849,609	605,409	-	2,455,017	497,796
Сметководствена вредност на						
31 декември 2022	15,503	1,813,469	131,152	11,722,602	13,682,726	60
31 декември 2023	8,973	1,885,121	170,657	11,348,267	13,413,018	31

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

13. ЗАЛИХИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Суровини и материјали	265,930	244,984
Гас во преносниот систем	32,277	53,915
	<u>298,207</u>	<u>298,899</u>

Суровините и материјалите во вредност од 263,173 илјади денари се од стратешко значење за развојот и одржувањето на системот за пренос на природен гас. Доминантни по својата вредност се цевките, мерните станици, колена, вентили, мерила за проток на гас, разводни ормари, ротомерачи и сл. Овие материјали се набавени со цел да се овозможи безбедно функционирање на системот за пренос на природен гас и следење на неговата работа преку телеметрискиот систем, за проширување на преносниот систем со приклучување на нови делници. Остатокот во износ од 2,757 илјади денари е тековна залиха која не е од стратешко значење за Друштвото.

14. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Побарувања од купувачи од земјата	112,845	30,743
	<u>112,845</u>	<u>30,743</u>

15. ДЕПОЗИТИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Побарувања за дадени депозити во банки	22,160	35,906
Побарувања за дадени позајмици на други субјекти	7,000	7,487
	<u>29,160</u>	<u>43,393</u>

Побарувањата за дадени депозити во банки дел во износ од 2,160 илјади денари се однесуваат на краткорочни депозити за отворање на гаранции, а остатокот од 20,000 илјади денари се однесува на депозит без намена депониран во една од комерцијалните банки.

Побарувањата за дадена позајмица во износ од 7,000 илјади денари се однесува на позајмица кон АД ЕСМ, која со склучен Анекс кон спогодбата е со рок на враќање продолжен до 31 декември 2024 година.

16. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Побарувања за данок на добивка	5,308	14,447
Однапред платени трошоци	8,775	8,736
Побарувања за повеќе платен данок на додадена вредност	-	748
Останати побарувања	-	27
	<u>14,083</u>	<u>23,958</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

17. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Сметки во банка		
- во денари	1,294,327	956,285
- во странска валута	4,871	563
	<u>1,299,198</u>	<u>956,848</u>

18. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост е основано од Влада на РСМ со издадени 616,678 акции со номинална вредност од 100 евра, односно вкупен капитал од 61,667,800 евра.

19. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Долгорочни обврски по кредити	1,670,429	4,779,990
	<u>1,670,429</u>	<u>4,779,990</u>
Тековен дел на долгорочни кредити	-	349,966
Краткорочни обврски по кредити	5,397,824	1,634,478
Обврски по камата	21,768	21,468
	<u>5,419,592</u>	<u>2,005,912</u>
	<u>7,090,021</u>	<u>6,785,902</u>

Краткорочните обврски по кредити во износ од 5,397,824 илјади денари се однесуваат на повлечени средства врз основа на договор за долгорочен кредит склучен со Министерството за финансии од 11 декември 2015 година на вкупен износ од 90,000,000 евра со рок на отплата од 7 години и вклучен грејс период од 3 години, каматна стапка од 6м ЕУРИБОР + маргина од 450bps, еднократна провизија во износ од 1.50% од износот на заемот и провизија во износ од 2.47%. Во текот на 2021 година, на 14 декември 2021 година АД НЕР потпишало договор за регулирање на долг со Министерство за финансии, со кој обврските по основ на доспеани главен долг, провизија, трошоци за неискористени средства, трошоци за извршени дознаки кон странство, редовна камата, и законска затезна камата во вкупен износ од 5,099,504,308 денари со кој долгот на Друштвото се репрограмира со рок на враќање од 10 години без пресметка на редовна камата со вклучен грејс период од 18 месеци, односно отплатата кон Министерството за финансии ќе отпочне на 1 јули 2023 година. Вкупниот износ од овој кредит е прикажан како краткорочна обврска поради тоа што не се врши навремена отплата на долгот согласно утврдената динамика, односно поради тоа што не исплатени три последователни рати, целокупниот долг согласно договорот се смета како достасан во вкупен износ од 5,099,504 илјади денари.

Друштвото на 20 март 2023 година потпиша договор за регулирање на долг со Министерство за финансии, со кој обврските по основ на доспеани главен долг, провизија, трошоци за неискористени средства, трошоци за извршени дознаки кон странство, редовна камата, и законска затезна камата во вкупен износ од 1,670,429,053 денари со кој долгот на Друштвото се репрограмира со рок на враќање од 10 години без пресметка на редовна камата со вклучен грејс период од 2 години, односно отплатата кон Министерството за финансии ќе отпочне на 1 април 2025 година.

Средствата на кредитот се одобрени за инвестиции за реализација на проектот Гасификација на РМ фаза 1 - Штип - Неготино - Битола и Скопје - Тетово - Гостивар.

Согласно информација од седница на Влада од 31 октомври 2023 година, Владата ги задолжила Министерството за финансии и Министерството за економија да отпочнат постапката за трансформација на заемите во траен влог на единствениот сопственик, со што целокупниот износ на обврски по основ на кредити треба да се трансферира во траен влог.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

20. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Обврски кон добавувачи во земјата	38,513	17,379
	<u>38,513</u>	<u>17,379</u>

21. ДРЖАВНА ПОДДРШКА

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Државни поддршки за изградба на гасоводи	4,251,707	4,251,707
	<u>4,251,707</u>	<u>4,251,707</u>

22. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари 31 декември	
	2023	2022
Обврски за примени аванси од земјата	1,145	28,650
Обврски за данок на додадена вредност	13,299	5,051
Обврска за експропријација	-	183
Обврски за плата и надоместоци за плата	26	-
Останати обврски	83,269	2
	<u>97,739</u>	<u>33,886</u>

23. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

23.1 Управување со ризикот на капитал

Друштвото управува со капиталот како би се осигурало дека Друштвото ќе биде во можност да продолжи да работи според принципот на континуитет, и во исто време да го максимизира повратот на сопственикот.

Структурата на капиталот на Друштвото се состои од уплатен капитал, резерви и акумулирана добивка.

Раководството ја следи структурата на изворите на финансирање на Друштвото на годишна основа. Како дел од ова следење раководството ги анализира трошокот на капиталот и ризиците поврзани со секоја одделна класа на капиталот.

Показателот на задолженост на 31 декември 2023 година е како што следува:

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2023	2022
Кредити и позајмици	7,090,021	6,785,902
Пари и парични еквиваленти	(1,299,198)	(956,848)
	<u>5,790,055</u>	<u>5,829,054</u>
Капитал	<u>3,958,299</u>	<u>3,678,016</u>
Нето долг/Капитал	<u>1.46</u>	<u>1.58</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

23. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

23.2 Категории на финансиски инструменти

	Во илјади денари	
	Година што завршува на 31 декември 2023	2022
Финансиски средства		
Побарувања од купувачи	112,845	30,743
Депозити во банки	29,160	43,393
Пари и парични еквиваленти	1,299,198	956,848
	<u>1,441,203</u>	<u>1,030,984</u>
Финансиски обврски		
Обврски по позајмици	7,090,021	6,785,902
Обврски кон добавувачи	38,513	17,379
	<u>7,128,534</u>	<u>6,803,281</u>

23.3 Цели на управување со финансиски ризици

Финансиските ризици го вклучуваат пазарниот ризик (девизен ризик), кредитниот ризик и ликвидносниот ризик. Финансиските ризици се следат на временска основа и се избегнуваат првенствено преку намалувањето на изложеноста на Друштвото на овие ризици. Друштвото не користи било какви специјални финансиски инструменти за да ги избегне овие ризици затоа што ваквите инструменти не се во широка употреба во Република Северна Македонија.

Пазарен ризик

Во текот на своето работење Друштвото е изложено првенствено на финансиските ризици од промена на цената на природниот гас на пазарот, од каде директно влијае на утврдената цена за пренос на гас дефинирана од Регулаторната комисија за енергетика.

Изложеноста на пазарниот ризик се следи преку анализата на сензитивноста. Немаше промена во изложеноста на Друштвото на пазарните ризици или начинот на кој Друштвото управува со или го мери ризикот.

Кредитен ризик

Кредитниот ризик се однесува на ризикот од неисполнување на договорените обврски од страна на деловните партнери, што би резултирало со финансиски загуби за Друштвото. Друштвото, главно работи со мал број на купувачи, за кои претходно врши анализа на нивната кредитна способност со цел минимизирање на ризикот од пласирање на средствата.

Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик, како и кредитниот рејтинг на купувачите постојано се под мониторинг со цел да се намали ризикот од ненаплатливост на најниско ниво.

Сметководствената вредност на побарувањата од купувачи презентирани во овие финансиски извештаи вклучува релативно мал број на комитенти. Кредитниот ризик е мал бидејќи овие комитенти имаат висок кредитен рејтинг.

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2023 година е како што следува:

	Во илјади денари		
	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	70,431	-	70,431
Доспеани и обезвреднети побарувања	-	-	-
Доспеани но необезвреднети побарувања	<u>42,414</u>	<u>-</u>	<u>42,414</u>
	<u>112,845</u>	<u>-</u>	<u>112,845</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

23. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

23.3 Цели на управување со финансиски ризици (продолжение)

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2022 година е како што следува:

	Во илјади денари		
	<u>Бруто изложеност</u>	<u>Исправка на вредноста</u>	<u>Нето изложеност</u>
Недоспеани побарувања	21,002	-	21,002
Доспеани и обезвреднети побарувања	-	-	-
Доспеани но необезвреднети побарувања	<u>9,741</u>	<u>-</u>	<u>9,741</u>
	<u>30,743</u>	<u>-</u>	<u>30,743</u>

Недоспеани побарувања

Недоспеаните побарувања во износ од 70,431 илјади денари (2022: 21,002 илјади денари) во целост се однесуваат на побарувања врз основа на издадени услуги за пренос на гас во системот.

Доспеани, но неисправени побарувања

Друштвото не изврши исправка на вредноста на доспеаните побарувања во износ од 42,414 илјади денари бидејќи побарувањата се тековни и редовно наплатливи, а кои исто така во најголем дел се наплатени до датумот на извештајот. Побарувањата постари од 360 дена се утужени, но истите не се исправени поради тоа очекуваниот ефект од нивна наплата е над 60% во корист на Друштвото.

Старосната структура на доспеаните, но необезвреднети побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следува:

	Во илјади денари	
	31 декември	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
До 60 дена	40,788	-
61 - 180 дена	-	9,028
181 - 360 дена	-	-
Над 360 дена	<u>1,626</u>	<u>713</u>
	<u>42,414</u>	<u>9,741</u>

Управување со каматниот ризик

Изложеноста на Друштвото на пазарен ризик од промени на каматните стапки се однесува првенствено на кредитите со променливи или фиксни каматни стапки, како и на паричните депозити кај домашни банки. Друштвото управува со овој ризик преку одржување на соодветен однос помеѓу некаматноносните извори на финансирање и финансиските обврски со променлива или фиксна каматна стапка.

Сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски на крајот на годината е како што следува:

	Во илјади денари	
	Година што завршува на	
	31 декември	
	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Финансиски средства		
<i>Некаматносно:</i>		
Побарувања од купувачи	112,845	30,743
Дадени депозити	<u>29,160</u>	<u>43,393</u>
	<u>142,005</u>	<u>74,136</u>
 <i>Со фиксна каматна стапка:</i>		
Пари и парични еквиваленти	<u>1,299,198</u>	<u>956,848</u>
	<u>1,441,203</u>	<u>1,030,984</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

23. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

23.3 Цели на управување со финансиски ризици (продолжение)

	Во илјади денари Година што завршува на 31 декември	
	2023	2022
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
Обврски кон добавувачи	38,513	17,379
<i>Со фиксна каматна стапка:</i>		
Обврски по кредити	7,090,021	6,785,902
	<u>7,128,534</u>	<u>6,803,281</u>

Управување со девизниот ризик

Друштвото не е изложено на девизен ризик од продажба на услуги, набавки на средства и услуги. Друштвото не употребува посебни финансиски инструменти за намалувањето на овој ризик бидејќи таквите инструменти не се вообичаени во употреба во Република Северна Македонија.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следува:

	Средства		Во илјади денари Обврски	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	4,871	563	302,176	1,655,946

Друштвото е претежно изложено на евро (ЕУР).

Следнава табела детално ја прикажува сензитивноста на 10% зголемување и намалување на денарот (МКД) во споредба со други странски валути. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 10%. Позитивниот износ подолу означува зголемување на добивката и капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја зголеми својата вредност во однос на странските валути за 10%. За намалување на вредноста на денарот во однос на странските валути за 10%, ефектот врз добивката или останатиот капитал би бил еднаков, а износите прикажани подолу би биле негативни.

	Зголемување за 10% на МКД		Во илјади денари Намалувања за 10% на МКД	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	(297,305)	1,655,383	(297,305)	(1,655,383)
Биланс на успех и главнина	<u>(297,305)</u>	<u>1,655,383</u>	<u>(297,305)</u>	<u>(1,655,383)</u>

Ликвидносен ризик

Раководството на Друштвото води грижа за обезбедување на ликвидноста. Раководството управува со ризикот од ликвидност преку одржување на извесен износ на слободни пари и парични еквиваленти, секојдневно следење на состојбата на паричните средства и проекции за идните парични приливи и одливи. Друштвото има пристап до финансиски средства од обезбедени од Владата на РСМ, а преку тоа и до меѓународни кредитори со релативно ниска каматна стапка, што дополнително обезбедува можност за управување со ликвидноста.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

23. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

23.3 Цели на управување со финансиски ризици (продолжение)

Следната табела ја прикажува рочноста на финансиските обврски на 31 декември 2023 година на Друштвото:

	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Вкупно
2023					
Обврски кон добавувачи	38,513	-	-	-	38,513
Обврски по кредити	-	-	5,419,592	1,670,429	7,090,021
	38,513	-	5,419,592	1,670,429	7,128,534

Следната табела ја прикажува рочноста на финансиските обврски на 31 декември 2022 година на Друштвото:

	До 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 месеци до 1 година	Од 1 до 5 години	Вкупно
2022					
Обврски кон добавувачи	17,379	-	-	-	17,379
Обврски по кредити	-	-	2,005,912	4,779,990	6,785,902
	17,379	-	2,005,912	4,779,990	6,803,281

23.4 Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски е одредена на следниот начин:

- Објективната вредност на финансиските средства и обврски со стандардни услови, со кои се тргува на активните ликвидни пазари, се одредува врз основа на котираните пазарни цени;
- Објективната вредност на останатите финансиски средства и обврски (со исклучок на деривативните инструменти) се одредува во согласност со општо прифатените модели на вреднување кои се базираат на анализа на готовинските текови, со користење на цени од објавените тековни пазарни трансакции и понудени цени од деловните партнери за слични инструменти.

Сметководствена вредност во споредба со објективната вредност

	Сметководствена вредност		Во илјади денари Објективна вредност	
	2023	2022	2023	2022
Финансиски средства				
Побарувања од купувачи	112,845	30,743	112,845	30,743
Дадени позајмици	29,160	43,393	29,160	43,393
Пари и парични еквиваленти	1,299,198	956,848	1,299,198	956,848
	1,441,203	1,030,984	1,441,203	1,030,984
Финансиски обврски				
Обврски за кредити	7,090,021	6,785,902	7,090,021	6,785,902
Обврски кон добавувачи	38,513	17,379	38,513	17,379
	7,128,534	6,803,281	7,128,534	6,803,281

Претпоставки користени при одредување на објективна вредност на финансиски средства и обврски. Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиски средства и обврски, ниту објавени пазарни информации, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции. Земајќи ја во предвид краткорочноста на побарувањата од купувачите, не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2023 година

24. ДАНОЧЕН РИЗИК

Во Република Северна Македонија тековно во сила се неколку даночни закони, кои се воведени од страна на Министерството за финансии на Република Северна Македонија. Овие даноци вклучуваат: данок на додадена вредност, данок на добивка, персонален данок на доход и останати даноци. Освен тоа, регулативите кои се однесуваат на овие даноци не беа на сила подолг период, спротивно на сличната легислатива во развиените пазарни економии. Дополнително, регулативите кои ја дефинираат имплементацијата на овие закони, често се нејасни или воопшто не постојат. Постојат спротивставени мислења, кои се однесуваат на правното толкување на регулативата, помеѓу различни министерства и државни организации. На тој начин се креираат неизвесности, како и правни конфликти. Даночните биланси, вклучувајќи ги и сите останати полиња на даночна регулатива (како што се увозните царини), можат да бидат предмет на преглед и контрола од неколку соодветни даночни власти, кои можат да проценат значајни казни и пенали.

Толкувањето на даночната легислатива од страна на даночните власти, применета врз трансакциите и активностите на Друштвото, може да не коинцидира со толкувањата на раководството. Како резултат на тоа, трансакциите можат да бидат оспорени од даночните власти и од Друштвото може да биде побарано да плати дополнителни даноци, пенали и камати, кои можат да бидат значајни. Документацијата на Друштвото останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти, за период од пет години. Ова практично значи дека даночните власти можат да одредат плаќање на дополнителни обврски во период од пет години од настанувањето на даночната обврска. Горенаведените објаснувања создаваат даночни ризици во Република Северна Македонија, кои се суштински позначајни од оние кои се вообичаени во земјите со повеќе развиени даночни системи.

25. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви користени при искажувањето на билансните позиции деноминирани во странска валута, на 31 декември 2023 и 2022 година се следните:

	Во денари 2023	Во денари 2022
ЕУР	61.4950	61.4932
УСД	55.6516	57.6535

26. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Гаранции

Друштвото има издадено гаранции во износ од 2,057 илјади денари.

Судски спорови

Друштвото е изложено на судски спорови по основ на несогласување со надоместокот за експропријација на земјиште, надомест на штета или деловни односи во вкупен износ од 31,376 илјади денари. Во 2023 година Друштвото изврши евиденција на сите потенцијални одливи по однос на предлозите за експропријација и соодветно ги зголеми вложувањата во тек во однос на експропријација на земјиште за истиот износ.

27. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Задолжување во ЕБОР

Друштвото во на 25 април 2024 година потпишало договор за заем за финансирање на Проектот за регионална гасификација со Европската банка за обнова и развој во износ до 98.600.000 евра. Заемот се доделува во две транши. Првата транша е во износ од 66.344.000 евра, а втората транша е во износ од 32.256.000 евра. Каматната стапка е варијабилна и се состои од шестмесечен ЕУРИБОР зголемен за маргина од 1%. Рокот за отплата на двете транши од заемот од ставот 1 на овој член е 15 години со вклучен, грејс-период од три години. Двете транши од заемот ќе се отплаќаат во 24 полугодишни рати, на 10 јуни и на 10 декември секоја година. На 19 март 2024 година е донесен Закон за гаранција на Република Северна Македонија на обврските по договорот за заем за финансирање на проектот за регионална гасификација, кој ќе се склучи меѓу акционерското друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост и Европската Банка за Обнова и Развој со кој Република Северна Македонија го гарантира намиравањето на обврските и исполнувањето на одредбите од Договорот за заем за финансирање на Проектот за регионална гасификација.